Valiokunnan mietintö TyVM 1/2018 vp─ HE 194/2017 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta sekä kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta sekä kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 194/2017 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Hanna-Mari Pekuri, sosiaali- ja terveysministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Laura Holkko, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Harri Patrikainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- oikeusministeriö
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettua lakia. Lakiin tehtäisiin ne välttämättömät muutokset, jotka aiheutuvat henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevista Euroopan unionin asetuksista. Asetukset korvaavat henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat direktiivit. Lisäksi kuluttajakäyttöön tarkoitettuja henkilönsuojaimia koskien annettaisiin laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista sekä näiden henkilönsuojainten markkinavalvontaan liittyen laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta.

Vaikka henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat asetukset ovat EU-asetuksina suoraan sovellettavaa oikeutta, ne edellyttävät, että kansallisessa lainsäädännössä on nimetty markkinavalvontaviranomainen sekä säädetty ohjeiden, tietojen ja merkintöjen kielestä sekä seuraamuk-

sista. Työssä käytettäviä teknisiä laitteita koskevaan laitelakiin lisättäisiin viittaukset Euroopan unionin asetuksiin, ja lain kieltä, valvontaa ja rangaistusta koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi myös asetusten kohdalla. Lain rangaistussäännöstä täsmennettäisiin nykyisestä. Lisäksi laista poistettaisiin nykyiset tarpeettomiksi käyvät viittaukset henkilönsuojaimiin.

Kuluttajien käyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten osalta säädettäisiin vastaavasti eräistä henkilönsuojainasetuksen edellyttämistä asioista uudessa kansallisessa laissa. Kyseessä olisi tältä osin kuitenkin kuluttajakäytössä olevia henkilönsuojaimia koskeva erityissääntely.

Lisäksi tarkoituksena olisi selkeyttää ja yhdenmukaistaa tuotteita koskevaa rikoslakitasoista rangaistussääntelyä. Valmistajan, maahantuojan, jakelijan tai muun luovuttajan toiminta voisi tulla rangaistavaksi terveysrikoksena riippumatta siitä, onko kyse työssä käytettävistä teknisistä laitteista vai yksityiseen kulutukseen tarkoitetuista henkilönsuojaimista ja koneista.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 21 päivänä huhtikuuta 2018, jolloin henkilönsuojainasetusta ja köysiratalaitteistoasetusta aletaan soveltaa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat vuonna 2016 henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat Euroopan unionin asetukset. Henkilönsuojainasetus ja köysiratalaitteistoasetus edellyttävät, että jäsenvaltiot määräävät laitteita koskevien ohjeiden, tietojen ja merkintöjen kielestä, määrittelevät markkinavalvontaviranomaisen sekä vahvistavat seuraamukset.

Säännösten toteuttamiseksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettua lakia (1016/2004, jäljempänä laitelaki). Laitelaki on lähinnä työkäyttöön tarkoitettuja laitteita koskeva yleislaki. Laista poistetaan asetuksen myötä tarpeettomiksi käyvät maininnat henkilönsuojaimista ja lisätään viittaukset EU:n henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetuksiin. Henkilönsuojaimiin ja köysiratalaitteistoihin ehdotetaan sovellettaviksi laitelain kielivaatimuksia sekä lain valvontaa ja rangaistusta koskevia 10 a, 12 ja 13 §:n säännöksiä.

Kuluttajakäyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista ehdotetaan annettavaksi erillislaki. Ehdotetussa laissa on näille henkilönsuojaimille asetettavien vaatimusten osalta viittaukset henkilönsuojainasetukseen. Lisäksi siinä säädetään kielivaatimuksista, sääntelyn noudattamisen valvonnasta sekä seuraamuksista. Kuluttajakäyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten markkinavalvontaan ehdotetaan sovellettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia, ja markkinavalvontaviranomainen on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Teknisluonteisten muutosten lisäksi esityksellä selkeytetään ja yhdenmukaistetaan tuotteita koskevaa rikoslakitasoista rangaistussääntelyä. Työssä käytettävien henkilönsuojainten, köysiratalaitteistojen ja muiden teknisten laitteiden valmistajat ja muut luovuttajat voidaan voimassa olevien säännösten mukaan tuomita laiteturvallisuusrikkomuksesta ja työturvallisuusrikoksesta. Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa valmistajan, maahantuojan, jakelijan tai muun luovuttajan toiminta voi tulla rangaistavaksi terveysrikoksena eikä työturvallisuusrikoksena riippumatta sii-

tä, onko kyse työssä käytettävistä teknisistä laitteista vai yksityiseen kulutukseen tarkoitetuista henkilönsuojaimista ja koneista. Valiokunta pitää rangaistussäännösten selkiyttämistä tärkeänä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 194/2017 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen.*

Helsingissä 21.2.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tarja Filatov sd
varapuheenjohtaja Heli Järvinen vihr
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Reijo Hongisto sin
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Merja Mäkisalo-Ropponen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Eero Suutari kok
jäsen Martti Talja kesk
jäsen Juhana Vartiainen kok
jäsen Eerikki Viljanen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen